

Výukové prezentace k semináři finanční gramotnosti

Martin Kazda

Hospodaření domácnosti

Osobní a rodinný rozpočet

1. Potřeby

Charakteristika potřeb:

- Rozmanité
- Neomezené
- Vzácnost

Faktory ovlivňující potřeby:

- Věk
- Sociální postavení
- Životní úroveň
- ...

2. Rozpočet

Rozlišujeme:

- Osobní rozpočet
- Rozpočet domácnosti

Dvě roviny rozpočtu:

- Výdaje
- Příjmy

Výdaje domácího rozpočtu

Rozlišujeme:

- Pevné
- Kontrolovatelné
- Zbytné (viz Petrášková, V., Horváthová, Z.)
- Jednorázové

Domácí příjmy

Dle pravidelnosti:

- Pravidelné
- Nepravidelné
- Jednorázové

Dle zdanění:

- Hrubé
- Čisté

Porovnání příjmů a výdajů

- Přebytkový rozpočet

$$\text{Příjmy} - \text{výdaje} > 0$$

- Vyrovnaný rozpočet

$$\text{Příjmy} - \text{výdaje} = 0$$

- Deficitní rozpočet

$$\text{Příjmy} - \text{výdaje} < 0$$

Pravidla pro sestavení rozpočtu domácnosti/jednotlivce

- Do rozpočtu zapisujeme jen pravidelné čisté příjmy za dané období.
- Do rozpočtu zahrnujeme všechny, i drobné výdaje, za dané období.
- Odečteme výdaje od příjmů a určíme typ rozpočtu.
- Zvažme výši všech položek rozpočtu.
- Dodržujeme a aktualizujeme svůj rozpočet.

3. Majetek a závazky domácnosti

- Rozvaha domácnosti/ jednotlivce
(celkový stav financí domácnosti/jednotlivce)
- Klíčová role rezervy

Osobní majetek

Příklady:

- Peníze
- Finanční majetek
- Nemovitosti
- Ostatní osobní majetek

Rozlišujeme:

- Osobní aktiva
- Osobní pasiva

Osobní závazky

Rozlišujeme:

- Krátkodobé (do 1 roku)
- Střednědobé (do 5 let)
- Dlouhodobé (od 5 let)

4. Životní úroveň

Tři složky:

1. Kolik statků a služeb obyvatelstvo nakupuje a v jaké kvalitě
2. Kolik statků a služeb je obyvatelstvu poskytováno státem a v jaké kvalitě
3. Úroveň životních podmínek

Informace

Získání informací o životní úrovni:

Instituce **Český statistický úřad:**

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp>

5. Životní a existenční minimum

Životní minimum

Životním minimem rozumíme minimálně společensky uznanou hranici peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních potřeb.

Stránky MPSV

<http://www.mpsv.cz/cs/11852>

Existenční minimum

Existenční minimum je definováno jako minimální hranice peněžních příjmů potřebných pro přežití. Jedná se tak o výdaje na potraviny, které zajistí lékařsky doporučené výživové dávky, tak i minimální výdaje na odívání, ochranu zdraví a na osobní hygienu.

6. Ochrana před chudobou

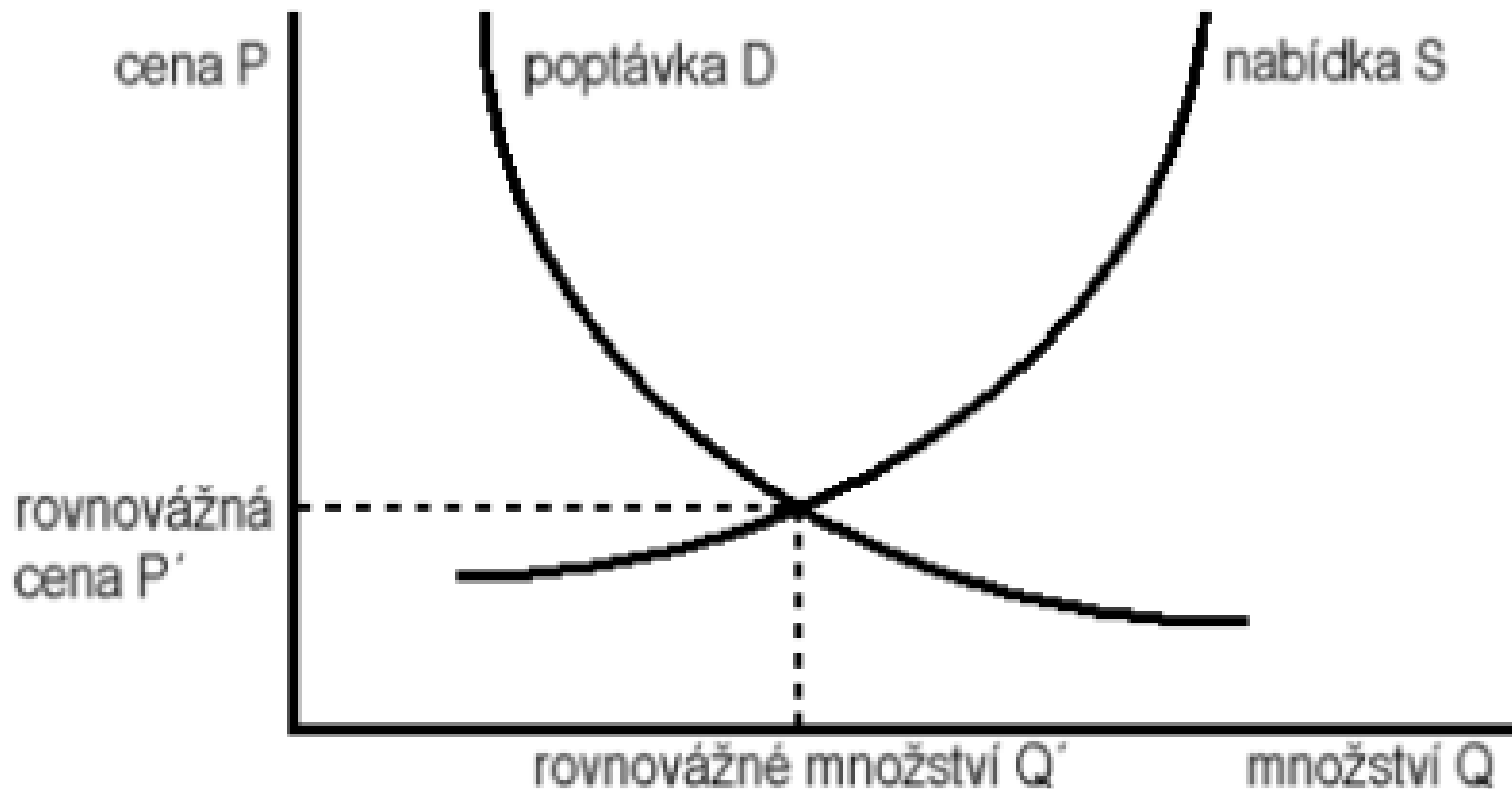
Informace lze získat na webových stránkách: <http://www.mpsv.cz/cs/5>

- příspěvek na živobytí
- doplatek na bydlení
- mimořádná okamžitá pomoc

7. Státní sociální podpora

- přídavek na dítě
- rodičovský příspěvek
- příspěvek na bydlení
- dávky péstounské péče
- porodné
- pohřebné

Stanovení rovnovážné ceny

Hlavní pravidelné příjmy naší domácnosti

Mzda, Plat

Zákoník práce

Zákon č. 262/2006 Sb. (platnost od 1.1.2007)

Webový odkaz:

<http://www.zakonik-prace.com/>

Část šestá - Odměňování za práci, odměna za pracovní pohotovost a srážky z příjmů z pracovněprávního vztahu.

Minimální a zaručená mzda

Minimální mzda

Minimální mzdou rozumíme absolutně nejnižší odměnu za provedenou práci bez ohledu na její složitost, druh, množství a kvalitu, kterou je zaměstnavatel povinen zaměstnanci poskytnout.

V ČR od roku 1991.

Výše minimální mzdy - MPSV

<http://www.mpsv.cz/cs/4973>

Zaručená mzda

Zaručená mzda stanovuje nejnižší cenu práce s ohledem na složitost, odpovědnost a namáhavost vykonané práce. Nesmí však být nižší než minimální mzda.

Výše zaručené mzdy

<http://aktualne.centrum.cz/finance/grafika/2010/07/23/minimalni-mzda-zarucena-mzdove-tarify-plat/?cid=631300>

Výplatnice, mzdový list

EDUCAnet-gymnázium a střední odborná škola Praha							
Jméno	Osobní číslo Z0038			Období	9 / 2012		
Pracovní poměr [1] DPČ OPPA 34124					Kalendářní dny	30 d	
Použitý průměr	168,75				Prac. dny	0 d	
Základní mzda	0	Svátky	0 d	0	Svátky	0 d	
Osobní ohodnocení	0	Placené volno	0 d	0	Odpracováno	0 d	0 h
Prémie	0				Nemoc / OČR	0 / 0 d	0 / 0 kd
Přesčasy, nadúvazky	0				Neplacené volno	0 d	
Složky mzdy							
C01 Časová mzda		sazba 0 Kč/hod					0
Dílčí zdanitelný příjem	0	Sociální zaměstnanec		0	Zdravotní zaměstnanec		0
		Sociální zaměstnavatel		0	Zdravotní zaměstnavatel		0
Pracovní poměr [2] DPP					Kalendářní dny	30 d	
Použitý průměr	200,00				Prac. dny	0 d	
Základní mzda	0	Svátky	0 d	0	Svátky	0 d	
Osobní ohodnocení	0	Placené volno	0 d	0	Odpracováno	0 d	0 h
Prémie	0				Nemoc / OČR	0 / 0 d	0 / 0 kd
Přesčasy, nadúvazky	0				Neplacené volno	0 d	
Složky mzdy							
C01 Časová mzda		sazba 200 Kč/hod					0
Dílčí zdanitelný příjem	0	Sociální zaměstnanec		0	Zdravotní zaměstnanec		0
		Sociální zaměstnavatel		0	Zdravotní zaměstnavatel		0
Osobní náklady	0						
Hrubá mzda	0	Zdanitelný příjem		0	Superhrubá mzda		0
Záloha na daň	0						
Čistá mzda	0	Dávky		0	Náhrady		0
Doplatek	0	Záloha		0	Srážky		0

Složky mzdy

1. Pevná složka = základní mzda

2. Pohyblivá složka

- příplatky, které jsou dle zákona povinné
- osobní ohodnocení
- prémie
- odměny

Hrubá mzda

Z hrubé mzdy je nutno dle zákona odvádět:

- pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti pojištění
- pojistné na všeobecné zdravotní pojištění
- další zákonné (exekuce) nebo se zaměstnancem dohodnuté srážky (složení peněžních záruk),
- zálohu na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti (Finanční úřad)

Sleva na dani (§ 35ba zákona č. 586/1992 Sb.):

- 2070 Kč **na poplatníka** (možnost uplatnění i u výdělečně činných starobních důchodců – od 1.1. 2013 již neplatí a i u zahraničních zaměstnanců, kteří jsou daňovými nerezidenty ČR),
- 2070 Kč **na druhého z manželů** bez vlastních příjmů nebo s příjmy nepřesahujícími roční limit ve výši 68.000 Kč a jedná-li se o druhého z manželů, který je držitelem průkazu ZTP/P, v dvojnásobné výši,
- 210 Kč u **poživatele invalidního důchodu** pro invaliditu prvního a druhého stupně,
- 420 Kč u poživatele invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně,
- 1345 Kč u **držitele průkazu ZTP/P**,
- 335 Kč **pro studenta** (po dobu, po kterou se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem),

Daňové zvýhodnění

- 1117 Kč **na vyživované dítě** žijící s ním v domácnosti (omezené počtem dětí).

Čistá mzda, částka k výplatě

1. Další srážky (zákon č. 99/1963):

Např. výživné, pohledávka na dani, sociálním a zdravotním pojištění, regresní náhrady, přeplatky na sociálních dávkách

(nařízení vlády č. 595/2006 Sb. = garantovaná výše nezabavitelné částky)

2. Nemocenská

Měna

Potřebné pojmy

- Valuta
- Deviza
- Kurz
- Kurzovní lístek

Kurzovní lístek banky (uvedeno v Kč)

Měna		Střed		Valuty		Devizy	
Kód	Jedn.	ČNB	KB	Nákup	Prodej	Nákup	Prodej
AUD	1	20,865	20,8411	20,3201	21,3621	20,3826	21,2996
CAD	1	19,59	19,5543	19,0654	20,0432	19,1241	19,9845
CHF	1	21,264	21,2968	20,6515	21,9421	20,7005	21,8931
EUR	1	25,865	25,9107	25,2629	26,5585	25,3407	26,4807
GBP	1	30,441	30,4098	29,6496	31,17	29,7408	31,0788
HUF	100	8,78	8,8	-	-	8,6064	8,9936
JPY	100	19,962	19,99	19,3843	20,5957	19,4303	20,5497
NOK	1	3,457	3,4635	3,3769	3,5501	3,3873	3,5397
PLN	1	6,302	6,3114	6,1536	6,4692	6,1725	6,4503
USD	1	19,818	19,7949	19,3	20,2897	19,3594	20,2303

Kurzovní lístek směnárny

Měna		Valuty	
Kód	Jedn.	Nákup (v Kč)	Prodej (v Kč)
AUD	1	20,3	20,9
CAD	1	19	19,6
CHF	1	23	23,1
EUR	1	25,3	26
GBP	1	29,6	30,5
JPY	100	19,5	20,3
USD	1	19,3	20

Zadání příkladu

Honzík Pohoda má jet se školou na dva dny do Vídně. Paní učitelka spočítala, že každý bude potřebovat na ubytování a vstupy dohromady 75 €. Maminka Honzíkovi chce dát s sebou i nějaké peníze navíc, aby si mohl něco koupit a měl peníze i pro případ nenadálé události. Honzíkovi smění tedy 3 000 Kč.

Honzík v rámci školního výletu utratil 45 €, protože se paní učitelce povedlo domluvit na většině míst množstevní slevu. Paní Pohodová mohla směňovat peníze buď v námi uvedené bance či ve směnárně.

Kolik Kč přivezl Honzík zpět, pokud paní Pohodová využila lepší nabídky pro směnu?

PENÍZE

KLÍČOVÝ PRVEK EKONOMIKY

Setkáváme se s nimi velmi často

Nedílnou součástí našeho života

Oblast peněz má svoje problémy a je nekonečně složitá

VÝZNAM PENĚŽ V NAŠEM MODERNÍM SVĚTĚ

= uskutečňování obchodu

HISTORIE PENĚŽ

Velmi dávná a neobyčejně regionální

Vyspělost finančního systému a používání platidel ve formě peněz je měřítkem vyspělosti civilizace v určitém regionu.

Původní obchod
= směna zboží za zboží

Potřeba porovnávat
jednotlivé výrobky a
služby

Složitější obchod a dělba
práce

Potřeba
přiřazovat zboží
jeho cenu

Hledání
„obecné
hodnoty“

ŘEŠENÍ

1. platidla

Mušle, kusy jantaru,
sůl, plátno, kusy železa

2. platidla

(Starý Řím, Británie, Sumerská říše, břeh
Nilu)

Drahé kovy (Ag, Au)

př. Mezopotámie = vážené Ag → 5000 př.n.l.

Keltové v ČR
2000 př.n.l.

**Mince ze zlata a ze
stříbra**

Velkomoravská říše
Neznala mince

**Hřivny z kalibrovaného
železa**

Praha
10. stol.n.l.

Kovy, plátna

Stříbrné denáry až v roce 955

1. mince v západním světě

„Startéry“ = města Malé Asie

Přírodní směs Au a Ag = „elektra“

Mince s vyraženými znaky měst

MINCE DO 30. LET MINULÉHO STOLETÍ

Hodnota odvozena z podílu drahých kovů v minci samotné

Založeny na „standardu“

Právo razit měl panovník dané země, příp. město

PROBLÉMY

Inflace („dary“, války, epidemie, ...)

Deflace

(růst produktivity práce, rozvoj obchodu, technologický pokrok)

Porušování „standardů“ = snížení slíbeného množství drahého kovu v minci

Padělání („zkouška zubem“)

Výkyvy v množství dostupného Au a Ag

(klíčové mince založené na Au = Guinea, Louisdor, Imperial, Zlatý dukát)

BANKOVKY „Zlatý standard“

Banka emitovala cenné papíry, kryté určitým množstvím zlata

System fungoval do 1. světové války

Zánik „Velká krize“ 1929 - 1934

BRETTONWOODSKÝ SYSTÉM, 1945

Dolar byl deklarován jako světová měna a vláda Spojených států se zavázala k tomu, že v pevném poměru vymění ostatním vládám dolary za zlato

1974 se dolar odpoutal od zlata

Vojenské operace ve
Vietnamu

USA zvýšily emisi
peněz

Nedůvěra ostatních států
(Francie)

1971 systém padl

EVROPSKÝ MĚNOVÝ SYSTÉM, 70. léta

=> Maastrichtská kritéria

SOUČASNÉ MĚNOVÉ SYSTÉMY

„Fiat měn“

Značně nestabilní

- Vysoké státní dluhy
- Právo emise, která není limitována hodnotou aktiv stojících proti penězům
- Inlace jako nedílná součást moderních ekonomik, není objektivně zdůvodnitelná

TEORETICKÁ DEFINICE PENĚŽ

Peníze jsou jakékoliv aktivum, které je všeobecné přijímáno při placení za služby nebo při splácení dluhů

FUNKCE PENĚŽ

Prostředek směny

Vyjádření ceny

Uchovatel hodnoty

Forma peněz

Bankovky a mince

Depozita

Cenné papíry

Realizace placení

Hotovostní placení

Bankovky a mince

Doklady

(šeky, poštovní poukázky)

Pokladní složenky, výběrový
lístek v bance

Bezhotovostní placení

Zadáním příkazu klientem
přímo bance k platbě

Inkaso

Platební karty

Finanční trh

Finanční trh

- Peněžní trh
- Kapitálový trh

Instituce působící na finančním trhu

1. Banky
2. Stavební spořitelny
3. Penzijní fondy

Instituce působící na finančním trhu

4. Pojišťovny

5. Leasingové společnosti

6. Splátkové společnosti

Instituce působící na finančním trhu

7. Instituce sloužící k obchodování s cennými papíry

- Burza cenných papírů Praha
- RM-SYSTÉM

Úroky, úročení

Úroková sazba

Typy úrokových sazeb:

- pevné (fixní)
- pohyblivé

Úrokové období

- roční – p.a. (per annum),
- pololetní – p.s. (per semestre),
- čtvrtletní – p.q. (per quartale),
- měsíční – p.m. (per mensem),
- denní – p.d. (per diem),
- p.a. = 2 p.s. = 4 p.q. = 12 p.m. = 365 p.d.

Úročení

Výpočet úroků:

- jednoduché úročení
- složené úročení

Dle realizace výplaty úroků:

- úročení polhůtním (dekurzivním)
- úročením předlhůtním (anticipativním)

Jednoduché úročení

Ilustrační příklad

Josef potřeboval půjčit na lyžařský kurz 1 000 Kč. Požádal tedy spolužačku Lenku o půjčku.

Ta mu poskytla půjčku s tím, že za každý měsíc bude vyžadovat 1 % z vypůjčené částky.

Josef však měl na konci měsíce jen 20 Kč. Zaplatil tedy Lence úroky a požádal jí o počkání další měsíc za stejných podmínek.

Na konci druhého měsíce jí vše řádně splatil.

Kolik korun Josef zaplatil navíc Lence?

Jednoduché úročení

$$u = \frac{p}{100} \cdot K_0 \cdot n,$$

kde

- u ... úrok
- K_0 ... vstupní kapitál
- p ... úroková sazba v procentech
- n ... počet úrokovacích období.

Pokračování příkladu

Jistě není složité zjistit, jakou celkovou částku Josef Lence vrátí po 10 měsících, jestliže za každý měsíc zaplatí úrok ve výši 1 % z vypůjčené částky.

Jednoduché úročení

$$K = K_0 + \frac{p}{100} \cdot K_0 \cdot n = K_0 \left(1 + \frac{p}{100} \cdot n \right),$$

kde

- K ... je konečná peněžní částka
- K_0 ... vstupní kapitál
- p ... úroková sazba v procentech
- n ... počet úrokovacích období.

Pokračování příkladu

Uvažujme však případ, kdyby Josef Lence vrátil peníze už v 15. dnu v daném měsíci (leden)?

Jednoduché úročení

$$u = \frac{p}{100} \cdot K_0 \cdot \frac{n}{t},$$
$$K = K_0 \left(1 + \frac{p}{100} \cdot \frac{n}{t} \right),$$

kde

- u ... úrok
- K_0 ... vstupní kapitál
- K ... je konečná peněžní částka
- t ... je počet dní v daném úrokovacím období
- p ... úroková sazba v procentech
- n ... počet dní transakce v daném úrokovacím období.

Standardy

- Standard 30E/360 (německá nebo obchodní metoda)
 - každý celý měsíc má 30 dní a rok má 360 dní,
- Standard ACT/360 (francouzská či mezinárodní metoda)
 - každý měsíc má skutečný počet dní a rok má 360 dní,
- Standard ACT/365 (anglická metoda)
 - měsíc i rok mají skutečný počet dní (včetně přestupného roku).

Řešené procvičující příklady

Příklad 1.

Matyáš si půjčil od banky 100 000 Kč na 5 měsíců při úrokové míře 5 % p.a..

Jakou částku bude bance vracet?

Uvažujme roční úrokové období.

Řešené procvičující příklady

Příklad 2.

Judita si půjčila od věřitele 50 000 Kč. Za rok se dohodli, že mu vrátí 55 000 Kč.

Určete míru výnosnosti věřitele.

Uvažujme roční úrokové období.

Řešené procvičující příklady

Příklad 3.

Pan Voráček se dotazuje úřednice v bance, za kolik dnů mu jeho vklad 10 000 Kč vzroste o 500 Kč, jestliže roční úroková míra je 7,5 %?

(Uvažujte roční úrokové období a Standard 30E/360)

Čistá úroková míra

$$p_{\check{c}} = p_h \cdot (1 - d),$$

kde

- $p_{\check{c}}$... čistá úroková míra,
- p_h ... hrubá úroková míra,
- d ... výše daně z příjmu.

Řešené procvičující příklady

Pokračování příkladu 3.

Přepočítejte příklad 3. se započtením daně z příjmů, která v České republice činí 15 %.

Řešené procvičující příklady

Manželé Novotní se chtějí pořídit větší byt.

Stávající byt podle odhadu realitního makléře mohou prodat za 1 400 000 Kč.

Manželé mají vyhlídnutý byt, jehož hodnota je 2 100 000 Kč. Zbývající částku 700 000 Kč mají naspořenou u stavební spořitelny. Tato částka jim byla převedena na běžný účet, který je úročen 0,6 % p.a.

Manželé jsou při koupi nového bytu nerozhodní a koupě se posune o tři čtvrtě roku.

Jak vysoké úroky manželé obdrží, pokud částku 700 000 Kč nechají na běžném účtu?

Jaké úroky by získali, kdyby těchto 700 000 Kč převedli z běžného účtu na účet spořicí, který je úročen 2,7 % p.a.?

(Uvažujte obchodní standard 30E/360)

Složené úročení

Ilustrační příklad

Josef potřeboval půjčit na lyžařský kurz 1 000 Kč. Požádal tedy spolužačku Lenku o půjčku.

Ta mu poskytla půjčku s úrokovou mírou 1 % p.m.. Josef však na konci měsíce danou částku neměl a nemohl zaplatit Lence ani úroky. Požádal jí o počkání další měsíc. Na konci druhého měsíce jí vše řádně splatil.

Kolik korun Josef zaplatil Lence, jestliže Lenka po prvním měsíci připsala k dlužné částce úroky a další měsíc požadovala úroky nejen z dlužné částky, ale i z připsaných úroků?

Složené úročení

$$K_n = K_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100}\right)^n,$$

kde

- K_n ... je konečná peněžní částka po n úrokovacích obdobích.
- K_0 ... počáteční peněžní částka
- p ... úroková sazba v procentech
- n ... počet úrokovacích období.

Ilustrační příklad

Pan Novák si uložil na spořicí účet 20 000 Kč při úrokové sazbě 1,56 % p.a.

Jakou částku bude mít na účtu po roce, jestliže banka připisuje úroky každý měsíc k vkladu a dále je s vkladem úročí?

Jakou částku by pan Novák měl, pokud by svůj vklad ponechal ještě další rok na daném spořicím účtu za stejných podmínek?

Daň z úroků neuvažujme.

Složené úročení

$$K_n = K_0 \cdot \left(1 + \frac{p}{100} \cdot \frac{1}{m} \right)^{m \cdot n},$$

kde

- m ... je četnost připisování úroků, počet úrokových období za 1 rok
- n ... je počet let uložení kapitálu
- K_n ... je konečn. peněžní částka po n letech
- K_0 ... počáteční peněžní částka
- p ... úroková sazba v procentech za 1 m -tinu roku.

Řešené příklady

Příklad 1.

Jonáš využil nabídku dvouletého termínovaného vkladu, který je úročen 2,5 % p.a. a s pololetním připisováním úroků, u své banky.

Kolik korun si vyzvedne za 2 roky, pokud si uložil částku 20 000 Kč?

Řešené příklady

Příklad 2.

Kolik Kč si uložila Marcela do banky, pokud si při roční úrokové sazbě 1,5 % se čtvrtletním připisováním úroků odnesla po dvou letech 15 000 Kč?

Řešené příklady

Příklad 3.

Paní Borůvková využila výhodnou nabídku své banky, při které si nechala zhodnotit svých 20 000 Kč na spořicí účtu.

Po dvou letech si v bance vyzvedla 20 510 Kč.

Vypočtete, jak velkou roční úrokovou sazbu jí banka nabídla?

Efektivní úroková sazba

$$\frac{p_e}{100} = \left(1 + \frac{p}{100} \cdot \frac{1}{m}\right)^m - 1,$$

kde

- p_e ... efektivní úroková sazba v %
- p ... roční úroková sazba v %
- m ... četnost připisování úroků za rok

Příklad 1

Tři kamarádi se dohadovali, který z nich bude mít za rok více na svém spořicí účet, pokud využili každý z nich nabídku svých bank.

- Bořek zvolil účet s roční úrokovou sazbou 4,25 % a s pololetním připisováním úroků.
- Leona zvolila účet s roční úrokovou sazbou 4 % a se čtvrtletním připisováním úroků.
- Štěpán si vybral účet s roční úrokovou sazbou 4,2 % a s měsíčním připisováním úroků .

Který z nich bude mít na svém kontě za rok více peněz?

Dříve než budete počítat, zkuste odhadnout. Svůj odhad následně překontrolujte výpočtem.

Příklad 2

Dva spolužáci se hádali, který z nich má výhodnější běžný účet.

- Teodor má účet s úrokovou sazbou 5 % p.a. s měsíčním připisováním úroků,
- Marie má účet s úrokovou sazbou 0,5 % p.m. s měsíčním připisováním úroků.

Který ze spolužáků má výhodnější účet?

Úroková míra a inflace

$$i_r = \frac{i_n \cdot (1 - d) - i_i}{1 + i_i},$$

kde

- i_r ... reálná úroková míra
- i_n ... nominální úroková míra
- i_i ... míra inflace
- d ... srážková daň.

Příklad 1.

Pan Nehoda si na rok uložil 100 000 Kč na spořicí účet, který je úročen s úrokovou mírou 2,15 % p.a.

Na začátku roku, než si peníze uložil, by si mohl za tuto částku pořídit 20 motorových sekaček do své firmy (cena jedné sekačky je tedy 5 000 Kč).

Mohl by si za kapitál vyplacený po roce koupit opět 20 sekaček?

V tomto roce byla míra inflace 6,3% a cena sekačky zůstala stejná.

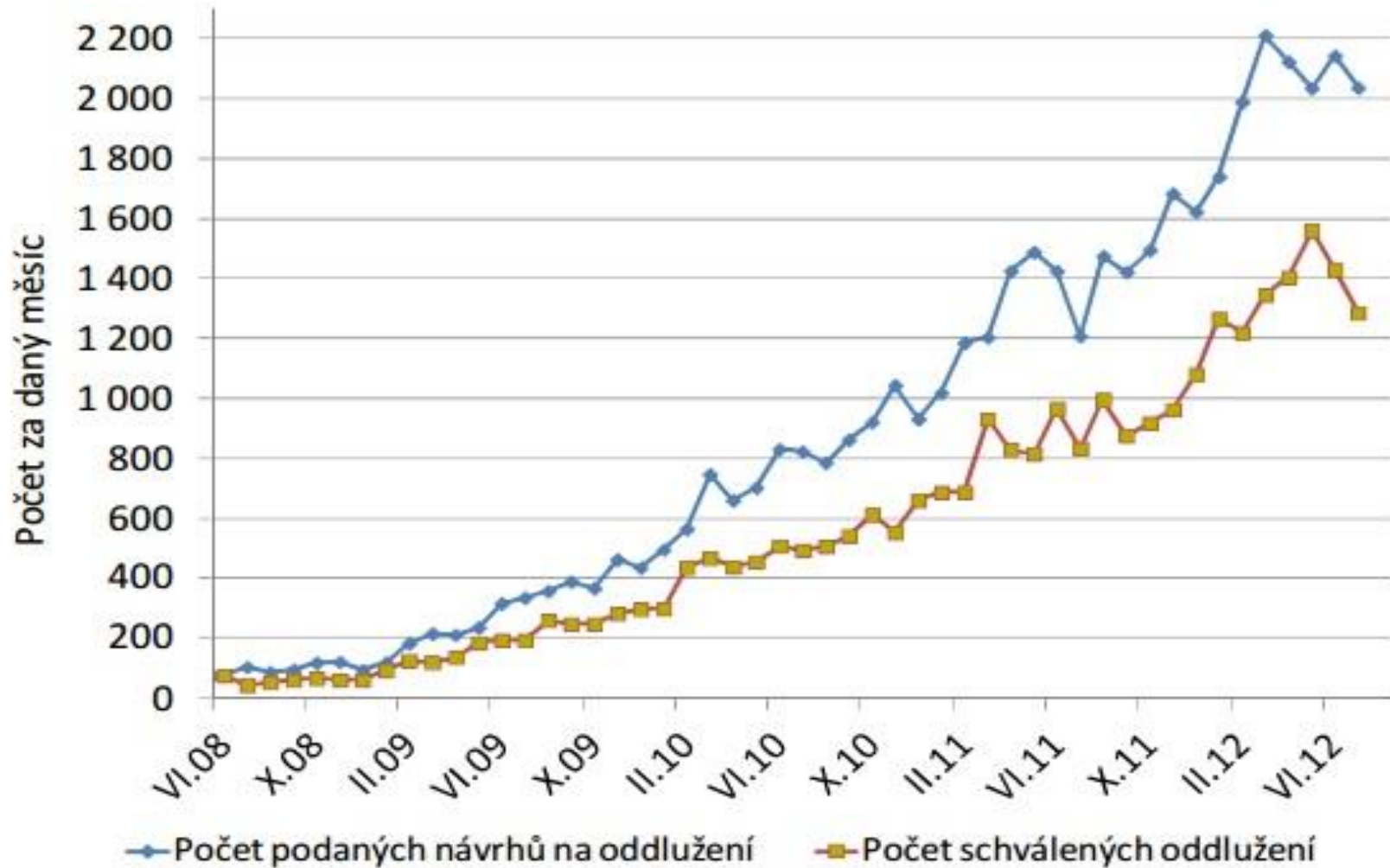
Příklad 2.

Jakub využil nabídku termínovaného vkladu ve své bance s roční úrokovou sazbou 3,5 % p.a. Očekávána míra inflace je 3 %.

Určete výši reálné úrokové sazby na Jakubův vklad.

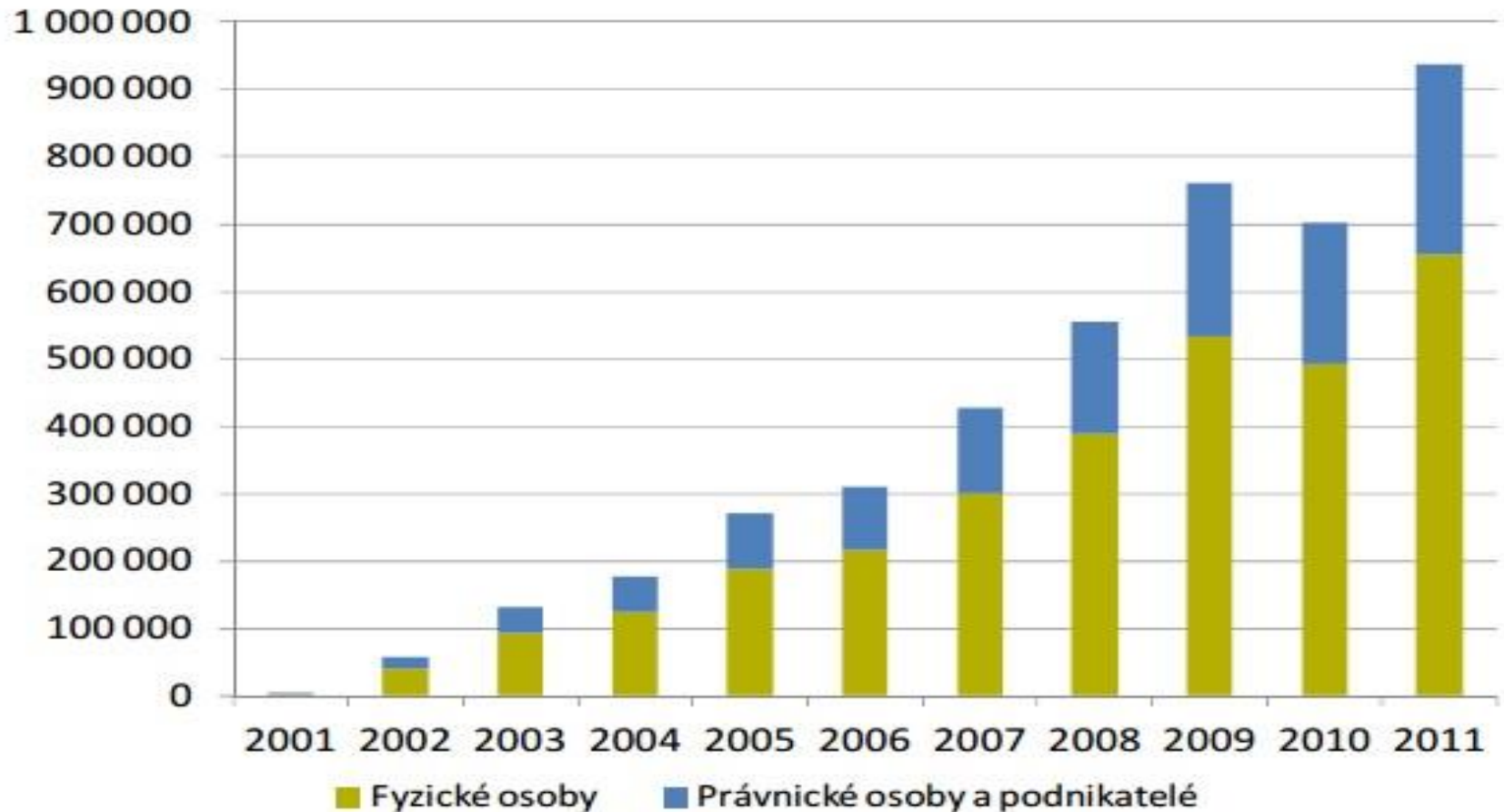
Spotřebitelské úvěry

Spotřebitelské úvěry

Zdroj: EEIP podle Creditreform

Spotřebitelské úvěry

Zdroj: EEIP, Exekutorská komora

Pozn. Podíl fyzických osob je dlouhodobě cca 70 %.

Výpočet rozumného zadlužení naší domácnosti

<http://www.rozumnezadluzeni.cz/>

Charakteristika spotřebitelských

- anuitní splátkou
- pevnou dobou splatnosti
- ukazatelem RPSN.

Poskytovatelé úvěrů

1. Bankovní instituce

- bezhotovostní (účelové) úvěry
- hotovostní (neúčelové) úvěry

2. Nebankovní instituce

Největší poskytovatelé nebankovních úvěrů

#	Společnost	Vstupní dluh (mil. Kč)	Podíl (%)
1	CETELEM ČR, a.s.	9 730	28,4%
2	Home Credit, a.s.	8 623	25,2%
3	Provident Financial s.r.o.	4 240	12,4%
4	ESSOX, s.r.o.	3 848	11,3%
5	UniCredit Leasing CZ, a.s.	1 356	4,0%
6	ŠkoFIN s.r.o.	1 255	3,7%
7	GE Money Auto, s.r.o.	1 252	3,7%
8	s Autoleasing, a.s.	1 062	3,1%
9	Credium, a.s.	761	2,2%
10	COFIDIS s.r.o.	525	1,5%
11	PROFI CREDIT Czech, a.s.	481	1,4%
12	ČSOB Leasing, a.s.	476	1,4%
13	PSA FINANCE ČESKÁ REPUE	242	0,7%
14	Toyota Financial Services	135	0,4%
15	FCE Credit, s.r.o.	98	0,3%
16	Mercedes Benz Financial :	50	0,1%
17	VB Leasing CZ, spol. s r.o.	43	0,1%
18	Raiffeisen-Leasing, s.r.o.	25	0,1%
19	S MORAVA Leasing, a.s.	11	0,0%
20	D.S. Leasing, a.s.	10	0,0%
	CELKEM	34 200	100,0%

Zdroj: ČLFA (2012)

Celková cena úvěru

- Úrok
- Poplatky
- Pojištění

RPSN

Směrnice evropského parlamentu a rady
2008/48/ES z roku 2008:

$$\sum_{k=1}^m C_k (1 + X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^n D_l (1 + X)^{-S_l}$$

- X je RPSN,
- m je číslo posledního čerpání,
- k je číslo čerpání, $1 \leq k \leq m$,
- C_k je částka čerpání k ,
- t_k je interval vyjádřený v letech a zlomcích roku mezi datem prvního čerpání a datem každého následného čerpání, proto $t_1 = 0$,
- n je číslo poslední plátky nebo platby poplatků,
- l je číslo splátky nebo platby poplatků,
- D_l je výše splátky nebo platby poplatků,
- S_l je interval vyjádřený v letech nebo ve zlomcích mezi datem prvního čerpání a datem každé splátky nebo platby poplatků.

http://kalkulacky.idnes.cz/cr_spotrebitelsky-uver-rpsn.php

Možné triky poskytovatelů úvěrů

Neúčelový bankovní úvěr

Neúčelový bankovní úvěr								
Výše úvěru (v Kč)	Přehled splátek (splátky jsou v Kč)						RPSN	Úroková sazba p.a.
	splatnost 2 roky	splatnost 3 roky	splatnost 4 roky	splatnost 5 let	splatnost 6 let			
20 000	988	713	577	496	444	18,3 %	16,9 %	
60 000	2 964	2 137	1 729	1 488	1 332	18,3 %	16,9 %	
90 000	4 446	3 205	2 593	2 232	1 998	18,3 %	16,9 %	
100 000	4 844	3 462	2 779	2 374	2 110	15,98 %	14,9 %	
160 000	7 751	5 539	4 445	3 798	3 375	15,98 %	14,9 %	
190 000	9 204	6 578	5 279	4 511	4 008	15,98 %	14,9 %	
200 000	9 220	6 445	5 063	4 240	3 696	10,37 %	9,9 %	
260 000	11 986	8 378	6 582	5 512	4 804	10,37 %	9,9 %	

Banka si neúčtuje žádný poplatek za schválení úvěru ani za vedení úvěrového účtu.

Půjčka splátkové společnosti s neuvedenou výši pojištění

Počet splátek	Osobní půjčka na cokoliv – úroková sazba již od 6,9% ročně					
	50 000 Kč	75 000 Kč	100 000 Kč	125 000 Kč	150 000 Kč	200 000 Kč
24	2 558 Kč	3 837 Kč	4 650 Kč*	5 813 Kč*	6 976 Kč*	9 301 Kč*
36	1 840 Kč	2 760 Kč	3 548 Kč	4 436 Kč	5 247 Kč	6 997 Kč
48	1 486 Kč	2 229 Kč	2 835 Kč	3 545 Kč	4 176 Kč	5 568 Kč
60	1 278 Kč	1 916 Kč	2 445 Kč	3 058 Kč	3 586 Kč	4 782 Kč
72	-	-	2 170 Kč	2 713 Kč	3 170 Kč	4 277 Kč

Pro splátku označenou symbolem * platí akční úroková sazba 6,9 % p.a., RPSN od 11,32 %. Splátky uvedené v tabulce jsou konečné včetně pojištění proti neschopnosti splácet.

Půjčka splátkové společnosti se službou navíc

Výše půjčky ?	Doba splácení/ Týdnů ?	Týdenní splátka ?	Administrativní poplatek	RPSN ?	Poplatek za hotovostní inkasní službu ?	Celkem ke splacení ?
10 000 Kč	60	306 Kč	3 177 Kč ?	63,91 %	5 183 Kč	18 360 Kč
10 000 Kč	45	384 Kč	2 554 Kč ?	70,94 %	4 697 Kč	17 251 Kč
☐ Zvolte si bezhotovostní půjčku						

„Správnost“ uvedené RPSN

Částka	Splatnosti	Poplatek	Celkem
500 Kč	15 dní	100 Kč	600 Kč
1 000 Kč	15 dní	200 Kč	1 200 Kč
2 000 Kč	15 dní	400 Kč	2 400 Kč
3 000 Kč	15 dní	600 Kč	3 600 Kč
3 000 Kč	21 dní	750 Kč	3 750 Kč
4 000 Kč	15 dní	800 Kč	4 800 Kč
4 000 Kč	21 dní	1 000 Kč	5 000 Kč
5 000 Kč	21 dní	1 250 Kč	6 250 Kč
6 000 Kč	21 dní	1 500 Kč	7 500 Kč
6 000 Kč	30 dní	1 980 Kč	7 980 Kč

Výše deklarované RPSN je 454%.

$$D = \frac{a}{(1 + i)^{\frac{t}{365}}}$$

- D je výše půjčky,
- t počet dnů od půjčky,
- i RPSN vyjádřená desetinným číslem,
- a je výše splátky

Další nekalé praktiky

- Podpis bianco směnky
- Zajištění poskytovaného úvěru zástavou nemovitosti
- Nabídka půjčky po telefonu – extrémně vysoký tarif
- Poplatky placeny dopředu, půjčku klient však už neuvidí
- Rozhodčí doložky
- Vysoké sankce při nedodržení podmínek
- ...

Navigátor bezpečného úvĕru (NBÚ)

$$\text{NBÚ} = 40\% \times V + 40\% \times \text{APÚ} + 20\% \times \text{PPÚ}$$

Vĕřitel (Max. 10):

- Dohled (ČNB, ČLFA)
- Chce potvrzení příjmů?
- Kontroluje v registrech?
- Nabízí on-line kalkulaci

Ex-Ante Parametry Úvĕru (Max 10):

- Cena produktu
- RPSN
- Formulář pro standardní informace
- Možnost pojištění

Ex-Post Parametry Úvĕru (Max. 10):

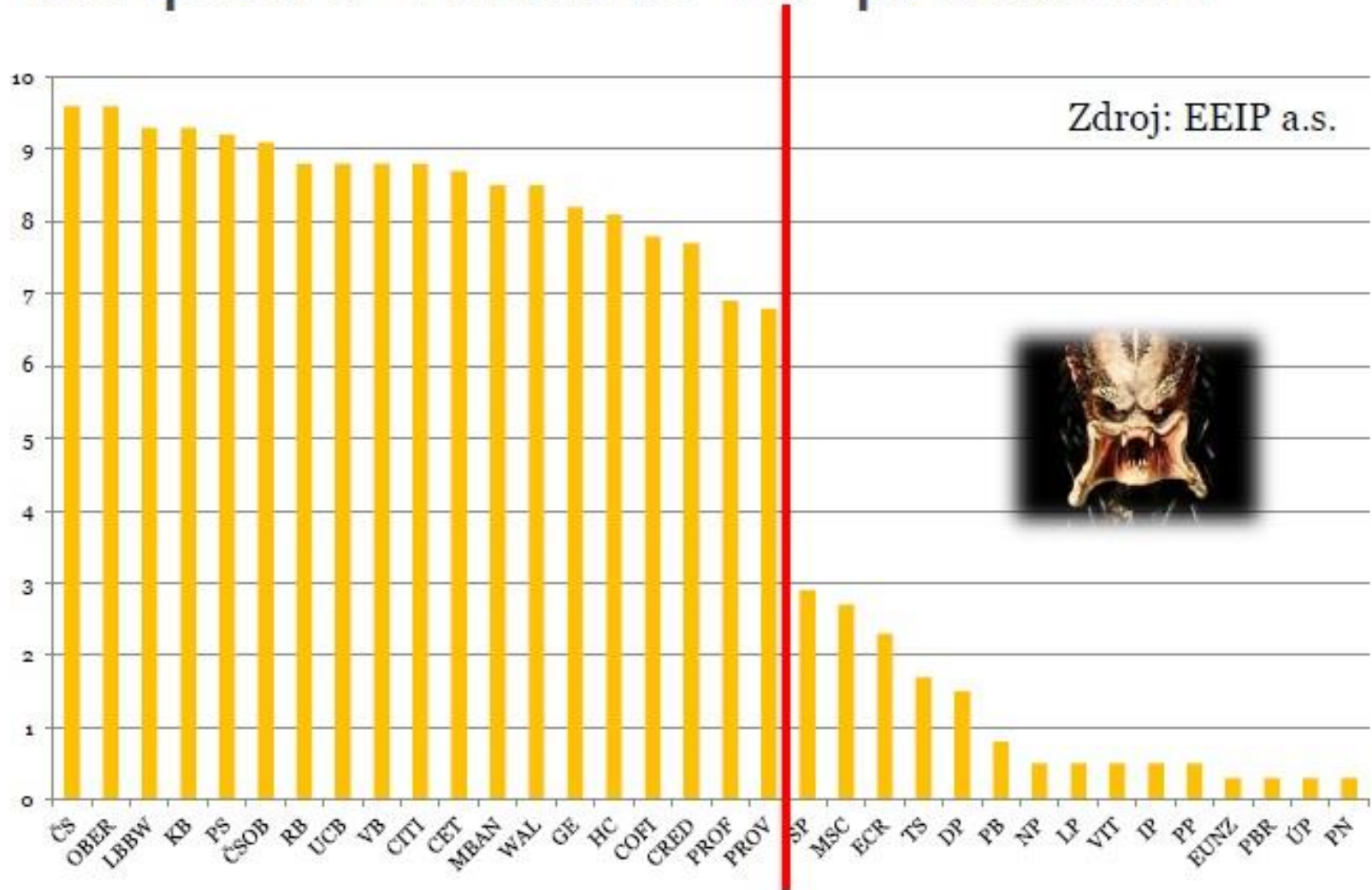
- # klientů v oddlužení a klientů v konkurzu
- Četnost u klientů Asociace obč. poraden
- Rozhodčí doložka
- Úprava úroku z prodlení nad zák. limit
- Předčasné splacení úvĕru (náklady)

$\text{NBÚ} \geq 5$ **bezpečný vĕřitel**

Zdroj: EEIP a.s., NBÚ

Žebříček věřitelů dle NBÚ

Bezpeční věřitelé vs. predátoři

Kreditní karta

Výhody

- Bezúročné období po určité době (trvá pouze od 45 dní až 55 dní)
- Rozpočtová rezerva
- Vyčerpané peníze lze vrátit i v měsíčních splátkách
- Doplnkové a bonusové programy za platbu kartou

Nevýhody

- Vyšší poplatky (vedení, blokace, výběry z bankomatů)
- Poměrně vysoký úrok po bezúročném období
- Snadno se utrácí
- Úvěrový limit schválený pro kartu se započítává při schvalování jiného typu úvěru

Pravidla, která platí při rozhodování o koupi zboží na spotřebitelský úvěr

1. Potřebuji skutečně danou věc hned teď?
2. Obracím se na důvěryhodné společnosti?
3. Zjistíme si podmínky úvěru od více poskytovatelů a srovnáme si je. Pokud možno, nikdy se nerozhodujeme ve spěchu a na místě.
4. Nejlepší informaci o ceně úvěru poskytuje RPSN.
5. Nikdy nežádáme o úvěr u nedůvěryhodných nebo jakkoli podezřelých společností.
6. Neúčelová půjčka, kdy jsou peníze vyplaceny v hotovosti, bývá zpravidla dražší než účelová.
7. Zpravidla platí, čím delší je doba splatnosti, tím větší je RPSN.

Hypoteční úvěry

Hypotéky obvykle rozlišujeme:

- účelové „klasické“ hypotéky
- neúčelové „americké“ hypotéky

Obvyklé parametry hypotečních úvěrů

Klasická hypotéka	Rozsah	Obvykle
Minimální výše úvěru	100 000 - 300 000 Kč	200 000 Kč
Maximální výše úvěru	70 % - 100 %	85 %
Minimální doba splácení	1 - 5 let	5 let
Maximální doba splácení	20 – 45 let	30 let
Úroková míra v (% p.a.)	2,7 % - 8 %	Záleží na fixaci
Poplatek za zpracování, vyřízení a poskytnutí úvěru	0,4 % - 0,8 % z hypotéky	0,8 % z hypotéky
Poplatek za správu a vedení úvěru (měsíčně)	100 Kč – 220 Kč / měsíc	150 Kč / měsíc

Příklad – Náklady na úvěr

Mladý manželský pár se rozhodl postavit menší rodinný domek. Podle předběžně kalkulace bude potřebovat 3 170 000 Kč. Vzhledem k tomu, že jako svatební dar od rodičů obdržel hotovost ve výši 1 000 000 Kč, chybí mu k realizaci jeho plánů částka 2 170 000 Kč. Mladí manželé chtějí zbylou částku získat prostřednictvím hypotečního úvěru.

Banka jim vzhledem k jejich věku nabídne tyto 4 varianty:

1. doba splatnosti 20 let, výši měsíční splátky 14 201 Kč,
2. doba splatnosti 25 let, výši měsíční splátky 12 560 Kč,
3. doba splatnosti 30 let, výši měsíční splátky 11 517 Kč,
4. doba splatnosti 35 let, výši měsíční splátky 10 814 Kč.

Porovnejte náklady na úvěr u jednotlivých variant, pokud víte, že banka si účtuje za schválení úvěru 0,75 % ze zapůjčené částky (minimálně 6 000 Kč, maximálně 25 000 Kč), za vedení účtu 150 Kč měsíčně, za odhad tržní ceny domku 5 000 Kč. Dále je třeba domek pojistit. Pojištění stojí 4 500 Kč.

Srovnání americké a klasické hypotéky se spotřebitelským úvěrem

Parametry srovnávání:

- Účelový/ neúčelový úvěr
- Pro koho je určen
- Způsob zajištění úvěru
- Minimální výše úvěru
- Maximální výše úvěru
- Doba splatnosti
- Obvyklé úrokové sazby
- Lze si úroky odečíst za základu daně
- Penalizování mimořádné splátky

Splácení hypotečního úvěru

- Anuita
- Úmor

Cvičení

Nalezněte si na internetu nabídku hypotečního úvěru. Seznamte se všemi jeho parametry.

Vytvořte splátkový kalendář k hypotéce v Excelu.

Refinancování hypotéky

Pro klienta to může být výhodné zejména z důvodů

- možnosti rozložení splácení hypotéky do delšího časového období
- možnosti získání úvěru s nižší úrokovou sazbou

Online kalkulačka

<http://www.penize.cz/kalkulacky/refinancovani-hypoteky>

Příklad

Přibližně před pěti lety si pan Novák vzal hypoteční úvěr u banky AB ve výši 1 800 000 Kč s roční úrokovou sazbou 5,2 %, dobou platnosti 20 let a měsíční splátkou 12 079 Kč. Tato úroková sazba byla fixována na 5 let. Nyní se blíží konec fixace a pan Novák má možnost získat u banky XY hypoteční úvěr s nižší úrokovou sazbou.

Banka XY mu nabízí roční úrokovou sazbu 3,75 % snížení 0,1%, protože došlo v poslední době k poklesu úrokových sazeb, měsíční splátku 11 723 Kč při zbytkové době splatnosti 15 let. Poplatky u obou bank jsou stejné. Při změně banky pan Novák však zaplatí za nový odhad nemovitosti částku 2 500 Kč.

Kolik korun pan Novák vydělá při refinancování hypotéky?

Investování volných finančních prostředků

Rizika investování

- Lidský faktor
- Politická rizika
- Hospodářská rizika
- Měnová rizika
- Riziko likvidity
- Inflace
- Riziko poškození majetku
- ...

Univerzální optimální investiční strategie

- Popis rizik
- IRR
- VaR

Nejčastější investiční nástroje

- Spořicí účty
- Termínované vklady
- Stavební spoření
- Penzijní připojištění
- Cenné papíry (akcie, podílové listy, dluhopisy)
- Investice do nemovitostí
- Komodity (zlato, šperky)

Běžný účet

Realizace platebního styku

Pohyby na běžném účtu

- Bezhotovostní platební styk
- Hotovostní platební styl

Kontokorentní účet

Spořicí účty

Výhody

- Vyšší zúročení než na běžném účtu
- Vklady jsou pojištěné

Nevýhody

- Výběr vkladů omezen výpovědní lhůtou
- Úroky jsou zdaněny
- Možné poplatky
- Neslouží k platbě pohledávek

Termínované vklady

Výhody

- Vklady pojištěny

SPOLEČNOST	SPOŘICÍ ÚČET	TERMÍNOVANÝ VKLAD
Air Bank	1,8 %	nenabízí
AXA Bank	1,5 %	nenabízí
Citibank	0,5 - 1,0 %	0,13 % / 0,58 %
Česká spořitelna	1,5 %	0,75 % / 1,0 %
ČSOB	0,65 %	0,4 % / 0,4 %
GE Money	1,1 %	0,85 % / 1,05 %
Komerční banka	0,2 %	0,9 % / 1,2 %
mBank	0,5 %	- / 1,0 %

Nevýhody

- Sjednání na fixně stanovenou částku a na dobu určitou
- Nižší úrokové sazby

Stavební spoření

Výhody

- Snadno dostupné
- Bezpečné vklady
- Nárok na poskytnutí úvěru
- Vklady jsou pojištěny
- Státní podpora
- Možnost snížení daně z příjmu

Nevýhody

- Finanční prostředky jsou vázány relativně dlouhou dobu
- Možnost jednostranné výpovědi ze strany stavební spořitelny.
- Stát průběžně mění podmínky
- Zavedena daň z úroků

Výpočet IRR u stavebního spoření v Excelu

Zadání	Stavební spoření	
	Úroková sazba v %	3,5
	Cílová částka v Kč	150 000
	Vstupní poplatek v %	1
	Roční vklady v Kč k 1.1.	20 000
	Čtvrtletní poplatky za vedení účtu v Kč	75
	Roční poplatek za výpis z účtu v Kč	25
	Státní podpora v Kč 1 x ročně na konci 1. čtvrtletí	2000
	Daň v %	15

Penzijní připojištění

Tří pilířový systém:

Penze z I. pilíře

Penze z II. pilíře

Penze z III. pilíře

Penzijní připojištění – III. pilíř

Výhody

- Nezáporné zhodnocení vkladů (pozn. jenom u transformovaných fondů, u nových fondů v tomto pilíři není nezáporné zhodnocení garantováno)
- Státní podpora
- Možnost daňové úlevy
- Příspěvek zaměstnavatele

Nevýhody

- Stát mění podmínky
- Finance jsou vázány na dobu minimálně 60 měsíců a dosažení věku 60ti let (pozn. u transformovaných fondů, u nových záleží na věku odchodu do důchodu)
- Výnosy se daní 15 %
- Riziko krachu fondu

Přehled výší státních příspěvků

Státní podpora pro penzijní připojištění

Výše příspěvku pro účastníka v Kč	Výše státního příspěvku v Kč do konce roku 2012	Výše státního příspěvku v Kč od 1.1.2013
100 až 199	50 + 40 % z částky nad 100 Kč	0 Kč
200 až 299	90 + 30 % z částky nad 200 Kč	
300 až 399	120 + 20 % z částky nad 300 Kč	90 + 20 % z částky nad 300 Kč
400 až 499	140 + 10 % z částky nad 400 Kč	
500 až 999	150 Kč	
1000 a více		230 Kč

Důchodové spoření – II. pilíř

Výhody

Financování se realizuje takto:

- 3 % z hrubé mzdy (převod z I. pilíře, tj. 3 % z 6,5 % sociálního pojištění)
- 2 % z hrubé mzdy (vlastní příspěvek, který platím, pokud pobírám mzdu)
- Omezení poplatků zákonem

Nevýhody

- Snížení starobní penze od státu
- Riziko krachu fondu
- Stát může měnit podmínky
- Není garantované nezáporné zhodnocení
- Nemohu vystoupit
- Finance lze vybírat jako penzi

Cenné papíry

Podoba:

- listinná
- elektronická

Nominální hodnota cenného papíru

Rozlišujeme:

- majetkové
- úvěrové (dluhopisy)

Akcie

Výhody

- Zisk některých práv ve firmě
- Potenciální vyšší zhodnocení
- Lze s nimi obchodovat

Nevýhody

- Není zaručena návratnost investic
- Výše dividend není zaručena
- Cena ovlivněna politikou, ekonomikou i psychologíí
- Třeba mít zkušenosti/ vědomosti nebo si platit makléře

Podílové listy

- Podílový list
- Podílový fond

Dluhopisy

Výhody

- Menší cenová rizika než akcie (pozn. pokud budete investovat do podnikových dluhopisů riziko je též vysoké)
- Jasný výnos u fixního kuponu a držení do splatnosti

Nevýhody

- Velká nominální hodnota

Pořadí	Banka / Záložna	Produkt	Úroková sazba p.a.	Úrok po zdanění za 5 let
1	Záložna Creditas, spořitelní družstvo	Termín. vklad CREDITAS	4,3	1 827,8
2	Evropsko-ruská banka	ERB Termínovaný vklad	4,2	1 785,0
3	MF ČR	Reinvestiční SSD	3,3	1 751,0
4	MF ČR	Kupónový SSD	3,3	1 650,0
5	Akcenta, spořitelní a úvěrní družstvo	Termínovaný vklad	3,6	1 530,0
6	Peněžní dům, spořitelní družstvo	Termínovaný vklad	3,3	1 403,0
7	ZUNO Bank CZ	Vklad	3,1	1 317,8
8	Poštová banka CZ	Termínovaný vklad	2,7	1 148,0

Investice do nemovitosti

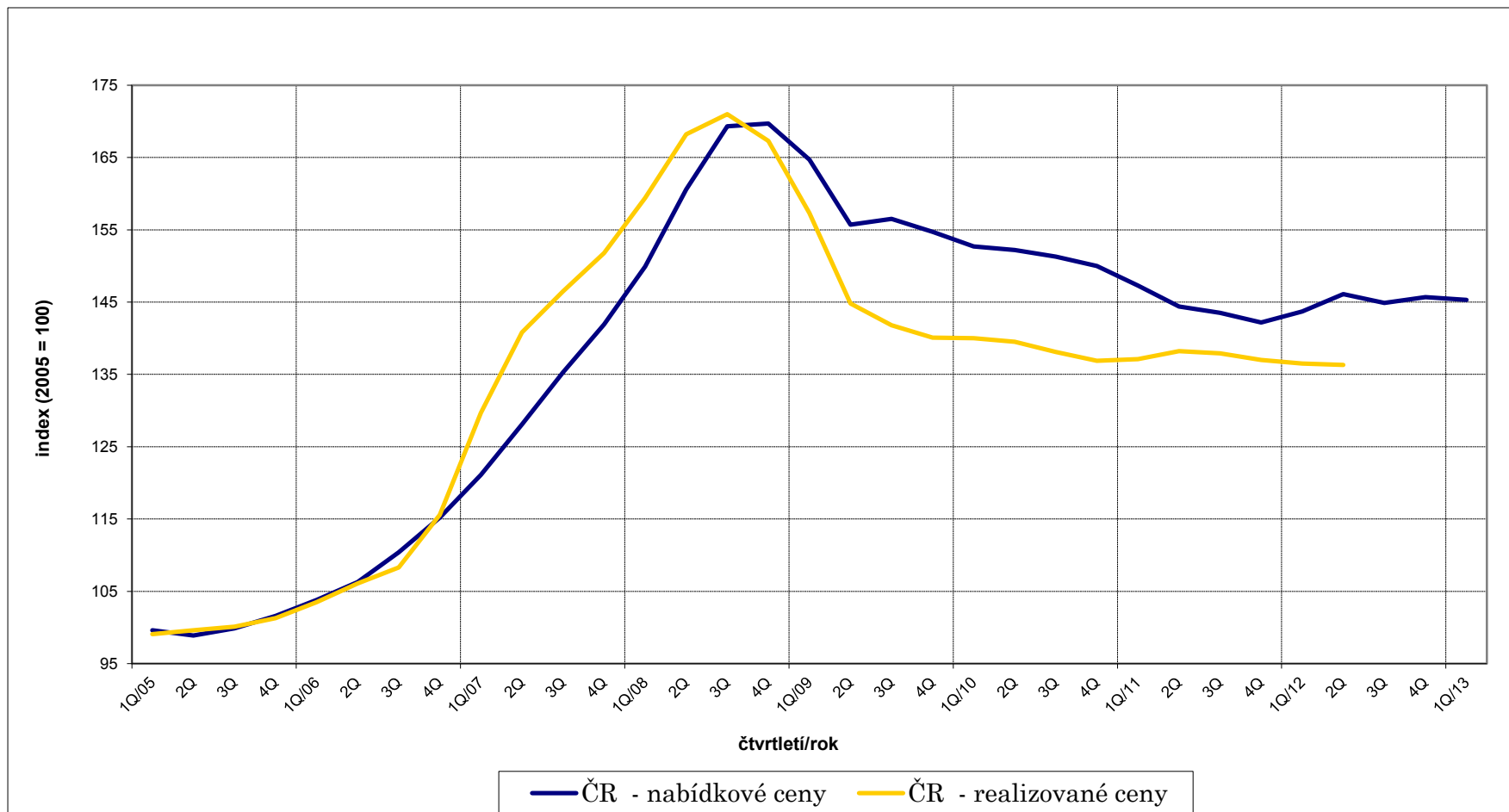
Výhody

- Vlastníme fyzický majetek
- Hodnota nemovitostí v současné době drží krok s inflací
- Výhodný úvěr na nemovitosti v současné době

Nevýhody

- Vysoké zadlužení v případě hypotéky na dlouhou dobu
- O nemovitost se musíme starat
- Nebezpečí živelných pohrom
- Devastace nájemníky
- Riziko poklesu tržného nájemného
- Nevhodně vybraná nemovitost
- Podvod při koupi nebo během držení

Vývoj cen bytů v ČR v letech 2005 - 2013

Zdroj: ČSÚ

Komodity - zlato

- cihly a mince
- šperky
- zlato uschované na Váš účet
- burzovně obchodované indexové fondy (ETF

Vývoj cen zlata za posledních 10 let

Pojištění

Pojištění - základní pojmy

- Pojištěný
- Pojistník
- Pojistitel

Pojištění

- Škodová
- Životní
- Obnosová
- Neživotní

Životní pojištění

Pět základních skupin životního pojištění

Název pojištění	Zaručená částka při dožití
Kapitálové pojištění	ANO (jednorázová částka)
Důchodové pojištění	ANO (důchod)
Rizikové pojištění	ANO (rovna 0)
Univerzální pojištění	NE, ale je zaručeno zhodnocení
Investiční pojištění	NE, plnění je vázáno na podílovou jednotku

Rizikové pojištění

Výhody

- Finanční obnos lze vinkulovat ve prospěch rodiny nebo jiného subjektu (zajištění hypotéky)
- Lze sjednat s pevnou nebo pohyblivou pojistnou částkou

Nevýhody

- Nemá spořicí složku
- Nelze ho odečíst z daňového základu
- Existence specifických výluk

Kapitálové životní pojištění

Výhody

- Garantovaná pojistná částka pro případ smrti nebo dožití
- Podíl na zisku a odbytného = garantované zhodnocení
- V rámci KŽP lze sjednat i různá připojištění
- Možnost odečtu ze základu daně

Nevýhody

- Nelze ovlivnit investice své pojišťovny
- Nelze si libovolně měnit nastavení pojišťovny

Investiční životní pojištění

Výhody

- Možnost měnit nastavení pojištění a rozsah pojistné ochrany
- Možnost aktivně měnit investiční strategii během trvání pojištění
- Možnosti dalších připojištění
- Možné si odečíst od svého daňového základu

Nevýhody

- Zhodnocení finančních prostředků není pojišťovnou garantováno
- Není garantována pojistná částka při dožití
- Velmi dlouhá doba trvání pojištění (20 až 30 let)
- Složité pojistné smlouvy

Důchodové životní pojištění

Výhody

- Garantovaná sjednaná částka
- Zajištěn protiinflační program
- Zhodnocení prostředků o technickou úrokovou míru
- Možnost se připojistit
- Možnost si odečíst od daňového základu

Nevýhody

- Nastavení pojištění nelze měnit
- Nelze se aktivně podílet na zhodnocení prostředků

Shrnutí vlastností životního pojištění

Vlastnosti	Druh životního pojištění			
	Rizikové	Kapitálové	Investiční	Důchodové
Krytí rizika (smrti)	Ano	Ano	Ano	Ne
Tvorba kapitálové hodnoty	Ne	Ano	Ano	Ano
Aktivní ovlivňování výnosu	Ne	Ne	Ano	Ne
Garantované zhodnocení	Ne	Ano	Ne	Ano
Flexibilita	Ne	Ne	Ano	Ne
Daňová uznatelnost	Ne	Ano	Ano	Ano

Neživotní pojištění

Podrobný přehled neživotních pojištění:

zákon o pojištění č. 277/2009 Sb.

(odkaz www.mvcr.cz/soubor/sb085-09-pdf.aspx)

Vybraná neživotní pojištění

Úrazové pojištění

Pojištění majetku

- Pojištění domácnosti
- Pojištění nemovitosti

Pojištění odpovědnosti

- Pojištění občanské odpovědnosti
- Pojištění z výkonu povolání
- Pojištění z provozu motorového vozidla

Finanční plánování

Rozpočet domácnosti

- Deficitní
- Vyrovnaný
- Přebytkový

Přebytkový rozpočet domácnosti

1) Rezervy

2) Investice

- Riziko
- Likvidita
- Inflace

=> Finanční plán

Stav financí naší domácnosti

- Dobře sestavený rozpočet domácnosti
- Rozvaha nad naším majetkem a našimi závazky

Naše cíle

1. Vytyčit si konkrétní cíle
2. Stanovit si priority
3. Kalkulace potřebných financí
4. Zisk potřebných peněz

Zajištění rizik

Hlavní rizika:

- Ztráta příjmů
- Ztráta majetku
- Neočekávané výdaje
- Předčasná smrt

Zajištění rizik

1. Finanční rezervy
2. Životní pojištění
3. Neživotní pojištění

Finanční plán

Tvorba

- Výnos
- Riziko
- Likviditu

- Diverzifikace

Porovnání investičních nástrojů

	Finanční produkt	Výnos	Riziko	Likvidita
Investování s nižším rizikem	Bankovní vklady	Málokdy vyšší než inflace	Minimální	Vysoká
	Stavební spoření	Vyšší než u vkladů	Minimální	Velmi nízká
	Penzijní připojištění	Nejsou pevné	Velmi malé	Velmi nízká, omezená
	Životní pojištění	Závisí na typu	Dáno pojišťovnou	Nízká
Investování s vyšším rizikem	Dluhopisy	Může být vysoký	Relativně bezpečné	Poměrně velká
	Akcie	Může být vysoký	Velmi vysoké	Poměrně velká
	Investice do majetku	Může být vysoký	Poměrně vysoké	Nízká
	Investice do podnikání	Může být vysoký	Vysoké	Velmi nízká

Vyrovnaný a deficitní rozpočet

Míra zadlužení (dluhová past)

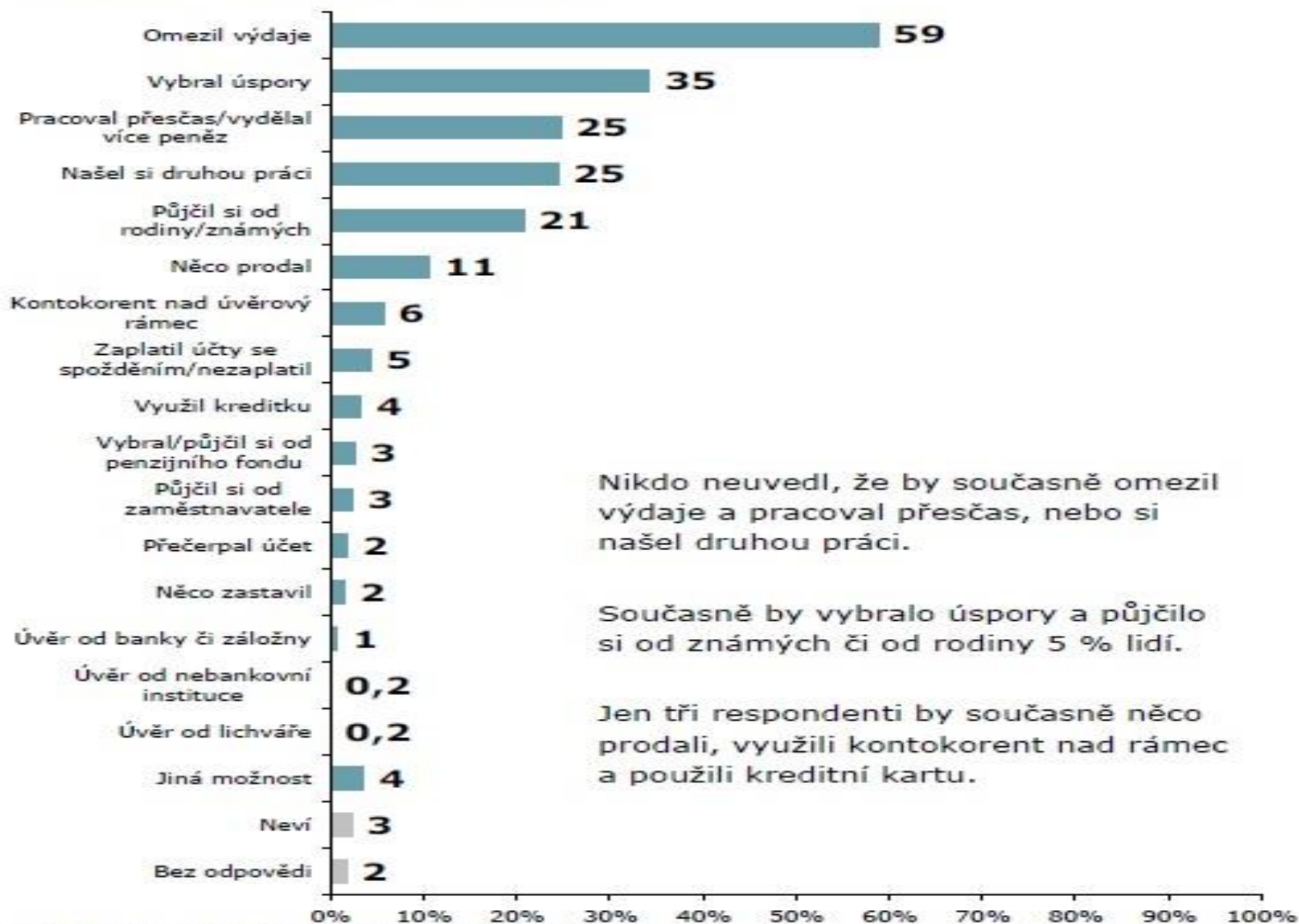
Řešení

- Snížení výdajů
- Zvýšení příjmů

Co byste udělal(a) pro překlenutí finančních obtíží

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=1005

POZNÁMKA: bylo možno více odpovědí

Nikdo nevedl, že by současně omezil výdaje a pracoval přesčas, nebo si našel druhou práci.

Současně by vybralo úspory a půjčilo si od známých či od rodiny 5 % lidí.

Jen tři respondenti by současně něco prodali, využili kontokorent nad rámec a použili kreditní kartu.

V případě velkých problémů

- Finanční poradna
(www.financnitisen.cz)
- Občanské sdružení SPES
(www.pomocsdluhy.cz)

Ochrana spotřebitele

Význam ochrany spotřebitele

- Informovanější spotřebitelé na finančním trhu.
- Napomáhá k rozvoji konkurence v nabídce finančních služeb.
- Omezuje nekalé obchodní praktiky.
- Prevence před nežádoucími sociálními jevy.

Práva spotřebitele

- zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele:

vymezuje účastníky finančního trhu:

- *spotřebitelem se rozumí fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání*
- *prodávajícím se rozumí podnikatel, který spotřebiteli prodává výrobky nebo poskytuje služby.*

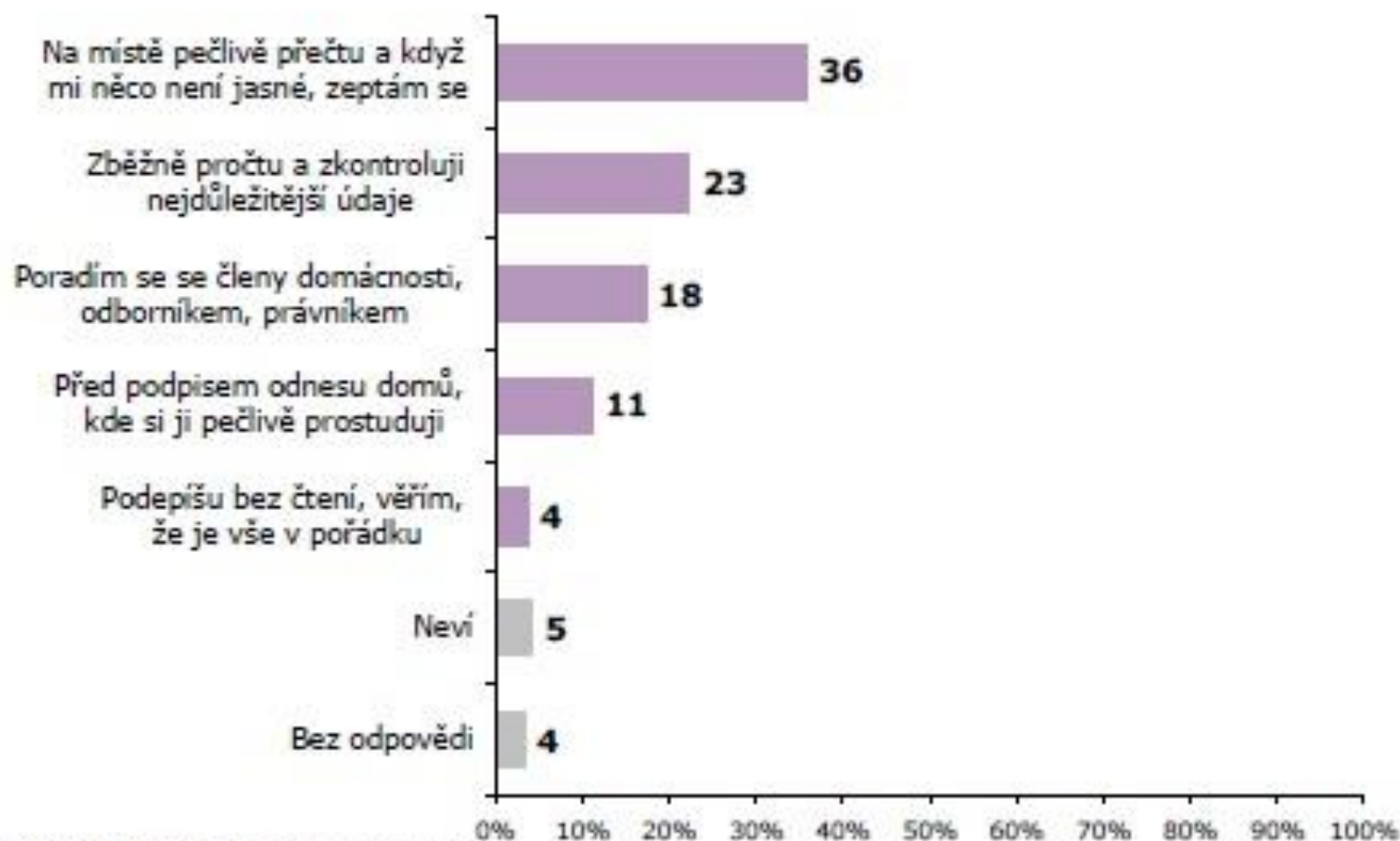
<http://www.zakonycr.cz/seznamy/634-1992-sb-zakon-o-ochrane-spotrebitele.html> .

Základní práva spotřebitele

- Právo na bezpečnost
- Právo na poctivý prodej výrobků a poskytování služeb
- Právo na informace o výrobku nebo službě

Který z výroků nejlépe odpovídá situaci, kdy je Vám v nějaké finanční instituci předložena nějaká smlouva?

ZÁKLAD: Všichni respondenti, n=1005

ZDROJ: STEM/MARK, Finanční gramotnost, 2010

Základní práva spotřebitele

- Právo na reklamaci
- Právo na ochranu osobních údajů
- Právo na ochranu v případě uzavření smlouvy na dálku

Realizace ochrany spotřebitele

1. Reklamace přímo u finanční instituce

- Podmínky reklamace
- Etické kodexy
- Interní ombudsman

Realizace ochrany spotřebitele

2. Instituce ochrany spotřebitele

- Evropské spotřebitelské centrum pro ČR
- Poradna při finanční tísni

Realizace ochrany spotřebitele

3. Mimosoudní řešení spotřebitelských sporů

- finanční arbitr
- Rozhodčí řízení vedené před Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře ČR.

4. Soud